

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

ב"ה, יום הבהיר י"א ניסן ה'תש"פ

מדריך קצר לחג הפסח בתקופה זו

פתח דבר

כולנו מודעים למצב הבלתי רגיל השורר בעולם כולו, לאור התפשטות נגיף ה"קורונה" והמאמצים לבלימת המגיפה שכבר הפילה חללים רבים רח"ל.

במצב זה מתעוררות שאלות ומגוונות בכל תחומי החיים, כתוצאה מכך שהיציאה החוצה מוגבלת ביותר, לא ניתן לקיים תפילות בציבור, קיים קושי להשיג מוצרים שונים, יש החווים קשיים כלכליים ואחרים. כל זאת בנוסף לאלו שהם או מי מבני הבית שוהה בבידוד, או התגלה כנשא / חולה בנגיף רח"ל.

כמו כן, רבים יחגגו את ליל הסדר והחג כולו בעצמם ובקרבת המשפחה המצומצמת, ולא במקומות שתכננו או היו רגילים אליהם.

לכן הננו מביאים בפניכם קובץ של הדגשים והנחיות הלכתיות, הנוגעים לכמה תחומים ובפרט לקראת חג הפסח במצב זה, אשר נכתבו ע"י הרבנים שליט"א חברי מכון הלכה חב"ד, ובפרט חברי ועדת הרבנים שנכנסו לעומקם של הסוגיות הנוגעות לעניין הקורונה, הן כדפי הנחיות והן במענה לאלפי השאלות הנשאלות בימים אלו, ונערכו ע"י הרב שלמה הלפרן.

כאן המקום להודות בשם אלפי ורבבות אנ"ש לעשרות רבני מכון הלכה חב"ד, השמים לילות כימים וטורחים לענות את דבר ה' זו הלכה, מתוך בירור וליבון הלכתא, בכל ימות השנה, ובתקופה מאתגרת זו באופן כפול ומכופל.

חשוב לציין, כי אין הכוונה להקיף את כל ההלכות, אותן יש ללמוד היטב, הן בשו"ע ובפוסקים למי שמסוגל, והן מתוך הספרים המבארים אותם בלשון מובנת ולקיים כמו בכל זמן, כולל מתוך הספר "הלכה למעשה - פסח" שבהוצאתנו, והמדריכים ההלכתיים.

עוד חשוב לציין כי פסקי ההלכה המובאים כאן - נכונים אך ורק לזמן ולמצב הנוכחיים, ואין ללמוד מהם הלכה למעשה לכל זמן ומצב אחר!

בברכת והסירותי מחלה מקרבך, ובזכות מאכל האמונה ומאכל הרפואה, נזכה כולנו לחגוג את חג הפסח ככל משפטו והלכתו בשלימות, בבית המקדש השלישי, בהתגלות הרבי מלך המשיח תיכף ומי"ד ממ"ש.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה" / מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

השלמת הניקיון לפסח

מאחר והשנה במיוחד, לא תמיד ניתן לנהוג כפי שמביא אדמוה"ז בשו"ע: "ישראל קדושים הם, ונוהגין להחמיר על עצמן, וגוררים כל החמץ הנמצא אפילו משהו והוא דבוק בבית או בכלי. ומחמירין עוד, לגרור הספסלים והכסאות והכתלים שנגע בהם חמץ..".

ויש להדר במיוחד במצוות לדאוג לבריאות הגוף, הנפש, שלום בית, חינוך הילדים וכו', ניתן להשתמש באופן מיוחד בפתרונות הבאים לצורך השלמת הניקיון לפסח.

- בכל מקום שאין מכניסים בו חמץ (דהיינו שאין מגיעים אליו תוך כדי אכילה, והוא מחוץ להישג ידם של הילדים הקטנים, או מקום שלא הגיעו אליו כלל במהלך השנה), אין חובה של ניקיון או בדיקת חמץ.
- מקומות שאליהם לא ניתן להגיע בלי טרחה מיוחדת, כגון הזזת ארונות, פירוק רהיטים וכד' – אין צורך לעשות זאת, ואם רואים חמץ בעין, ישפכו או יתזו עליו חומר ניקוי שיפגום אותו.
- כל מקום שאין מתכוונים להשתמש בו בפסח, ניתן לצרף לשטר מכירת החמץ, ובכך להיפטר מחובת הניקיון והבדיקה, ועדיף לחתום על השטר לפני זמן בדיקת חמץ.
- בכל מקום שלא מוכרים לגוי, אף אם אין משתמשים בו, יש לבדוק שאין חמץ בשיעור כזית, או חתיכות קטנות מכזית הראויות למאכל.
- ניתן למכור, יותר מכל שנה, ארונות שבהם חמץ וכלי חמץ במטבח ובכל מקום אחר, ואז יש לסגור אותם היטב באופן שלא ניתן יהיה לפתוח בקלות בפסח, ולסמן אותם, או לעשות מחיצה של 80 ס"מ בין מקומות החמץ לשאר הבית.
- בגדים, צעצועים וכד' שעברו כביסה כך שאם יש בהם פירור הוא אינו ראוי למאכל, נחשבים אחרי הכביסה כמקום שאין בו חמץ.
- ארונות שבהם משתמשים לבגדים, ושאר דברים שאינם מאכלים וכלים – ניתן להתיז חומר שיגרום לכך שאם ישנם פירורים, יהיו מאוסים ממאכל אדם.
- במקומות שמשתמשים להכנת מאכלים והכנה לפסח, יש לנקות ולצפות כרגיל, ובמקרה שיש חשש לפירורים, יש לשפוך חומר שיפסול אותם ממאכל כלב.
- כאשר מנקים ארון שמתכוונים להשתמש בו לפסח, ומוציאים ממנו את מה שבתוכו, ניתן ועדיף לבדוק אותו בבדיקת חמץ מוקדמת, ובכך הוא מוחזק למקום שאין בו חמץ.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה" / מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

- את המטבח והמקומות שמשתמשים בהם לפסח לפני ליל בדיקת חמץ, יש לבדוק לאור הנר ובשעות הערב לפני שמצפים אותם ומכניסים לתוכם את מוצרי וכלי הפסח.
- השטיפה שלפני בדיקת חמץ, היא למקומות הגלויים, שבהם דורכים ומשתמשים, על מנת שניתן יהיה להבחין בחמץ.

טבילת כלים – פתרון זמני

- הפתרון הוא רק למי שברשותו או שנזקק לרכוש כלים החייבים טבילה ואין באפשרותו להגיע למקווה או מעיין, לפי עצת הפוסקים ינהג כדלהלן:
- יקנה את הכלים לנכרי (וממילא אינם חייבים טבילה), והנכרי ישאיל לו את הכלים לשימוש.
 - מיד כאשר יתאפשר, יטבול את הכלים בלי ברכה.
 - ניתן להקנות לנכרי באמצעות שטר מינוי בטופס בכתובת: bit.ly/shtarm
 - מתנה-מכירה זו מועילה לתקופה של עד כ-30 יום, אם המצב יתארך מעבר לכך - תצא הודעה נוספת.

הכשרת המטבח

שיש: יש לנקות היטב את כל המשטח, ולשפוך חומר ניקוי חריף בחורים ובסדקים שלא ניתן להגיע אליהם. לאחר מכן יש להכשיר אותם ע"י שפיכת מים רותחים מקומקום ולכסות אותם בכיסוי מבודד, כגון PVC או נייר אלומיניום עבה במיוחד, או 2 כיסויים.

יש לשים לב לנקות ולכסות את כל המקומות שמגיעים אליהם אדים ישירות.

כיורים: נירוסטה: ניתן להכשיר ע"י עירוי מים רותחים ישירות מהקומקום, ולהכניס לתוכו כיוור פלסטיק לפסח, באופן שהוא מוגבה מחור ניקוז המים.

חרס: לא ניתן להכשיר כלל ויש לנקות היטב כולל באמצעות חומר פוגם, ולהכניס כיוור פלסטיק באופן שהוא מוגבה מחור ניקוז המים. אם לא ניתן להשיג כיוור פלסטיק, יש לצפות את הכיוור, ובמהלך הפסח אין להניח בתוכו כלים חמים, אין להשתמש במים חמים או לשפוך לתוכו נוזל חם.

שולחנות: יש לערות עליהם מים רותחים מבעבעים ולכסות באלומיניום עבה, PVC וכיו"ב. אם אין אפשרות או שיש חשש לערות מים רותחים – יש לכסותם בשני כיסויים.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה"
מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

הכשרת כלים לפסח

רבים נוהגים שלא להכשיר כלל כלים לפסח, אולם במצב הנוכחי, אם לא ניתן להשיג כלים חדשים, הרי שיכולים להכשירם. גם אלו המכשירים, נוהגים כפי שנפסק בשו"ע שיש לסמוך רק על רב הבקיא בהלכות אלו, ולכן מכשירים רק במקומות מוסדרים שבהם יש השגחה על ההכשרה, אמנם במצב הנוכחי, כאשר לא ניתן להגיע למקומות כאלו, להלן אופני ההכשרה, המצויים, וכמובן שבכל מקרה של ספק או אי הבנה, וכן כלים שלא הוזכרו כאן – יש לפנות לרב מורה הוראה.

כללי: כלי פלסטיק לא ניתן להכשיר, כלי זכוכית לפי הרמ"א ואדמוה"י אין להכשיר, בשעת הדחק – יש לשאול רב מורה הוראה.

סירי מתכת, אלומיניום, נירוסטה: יש להמתין 24 שעות ללא שימוש כלל, לנקות באופן יסודי, כולל את הידיות, ואז למלא את הכלי על גדותיו, ולהרתיח בו מים, ולהכניס בפנים אבן מלובנת (אבן רותחת שחוממה היטב על האש) או מים רותחים מבעבעים מכלי אחר, עד שיגלשו על דפנות הסיר.

גביעי קידוש מתכת (ניתן להכשיר רק אם אין לגביע שפה כפולה): עירו מים רותחים ישירות מקומקום באופן שיגיעו לכל המקומות בגביע.

כיריים: יש לנקות את המשטח בחומרי ניקוי חזקים, כולל ממיס שומנים, וכן את כל חלקי המבערים והחצובה, לאחר מכן, יש להדליק את המבערים בלהבה החזקה ביותר למשך כעשרים דקות, ולהעביר את החצובה באש הגז כעשר שניות על כל מקום ומקום. לאחר מכן, יש לכסות את המשטח ואת החצובות בנייר כסף עבה כפול.

סכו"ם: מן הסתם ניתן להשיג חד"פ, אמנם אם נוצר צורך, ניתן להכשיר סכו"ם מתכת בסיר גדול נקי לאחר המתנה של 24 שעות, להרתיח בו מים, ולהטביל את הסכו"ם בתוכו באמצעות סל מחורר או רשת.

סכיני מטבח: אין להכשיר.

מחבתות: טפלון וקרמית אין להכשיר, וכך גם כל מחבת שמשתמשים בה ללא שמן או עם שכבה דקה ביותר, שאינה מסייעת לטיגון עצמו (הכשרן של מחבתות כאלו הוא ליבון חמור שאינו אפשרי באמצעים ביתיים). מחבתות מתכת ללא ציפוי – לכתחילה מכשירים בליבון קל, שניתן לבצע ע"י הנחת המחבת הפוכה על להבות הגז, כך שהאש תגיע לכל חלקי המחבת, אם הדבר לא אפשרי, או שחוששים שלא יבצעו זאת כראוי, יש להכשירן בהגעלה – מילוי מים, אבן מלובנת או הוספת מים רותחים עד שיגלשו על הצדדים.

פלטה של שבת: יש לנקות אותה היטב גם מתחתיה, להפעיל למשך שעה, לערות עליה מים רותחים ואז

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה"
מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

לכסות אותה בשתי שכבות נייר אלומיניום דק.

תנורי אפיה: אין להכשיר, במקום הצורך - לשאול רב בפרטיות.

מכירת חמץ

כאשר לא ניתן להגיע אל הרב למכירת חמץ, או שהרב מעדיף שלא לבא במגע עם אחרים, ניתן לכתחילה למלא טופס מכירת חמץ מקוון (**באתר** <https://smslarav.co.il>), או בקישורים שנשלחו ע"י הרבנים), או למסור את הפרטים לרב בטלפון.

גם השנה מצווה לזכות יהודים רבים ככל האפשר במכירת חמץ – כולל ע"י הודעות באמצעות התקשורת המקוונת.

לכתחילה יש לבצע את מכירת החמץ לפני בדיקת החמץ, ובכל מקרה הזמן האחרון הוא סוף זמן אכילת החמץ בערב פסח (בארה"ק: 33: 10).

בדיקת חמץ

גם כאשר מתפללים ביחידות, יש להתפלל ערבית ומיד אחר כך להזדרז ולערוך בדיקת חמץ.

מי שאין לו כזית חמץ בביתו לחלקם לעשרה פתיתים כנהוג, יכול לערוך בדיקת חמץ בברכה, והוא הדין אם אין לו את שאר אביזרי בדיקת חמץ.

הכנות לפסח לשוהה בבידוד

- השוהה בחדר שבביתו בבידוד, יאכל את החמץ בפינה אחת קבועה בחדרו, וישתדל שאת שאר החדר ינקה כדבעי.
- בליל בדיקת חמץ, יבדוק את חדרו עם נר, נוצה, וכף, ואין צורך בעשרה פתיתי חמץ בחדרו.
- באם הוא אב הבית, יברך את ברכת 'על ביעור חמץ' בחדרו, ושאר בני הבית יעמדו מחוץ לדלת, ישמעו את הברכה, ולאחר מכן ילכו לבדוק בשאר חלקי הבית.
- אם אינו אב הבית, יעמוד האב ליד חדרו ויברך, והוא ישמע את הברכה ויבדוק בחדרו.
- יניח את החמץ שמוצא בצד עד לביעור חמץ.
- לאחר הבדיקה יאמר 'כל חמירא וכו', כמו כל אחד.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה" / מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

תענית בכורות

כאשר לא ניתן להשתתף ב"סיום מסכת", להלן האפשרויות למי שמחויב בתענית בכורות לפי סדר העדיפות:

- ללמוד ולסיים מסכת בגמרא, ניתן גם מסכתות קצרות או אחת מהמסכתות הקטנות שנדפסו בסוף סדר נזיקין.
- ללמוד ולסיים סדר משניות, ספר רמב"ם וכיו"ב וכשאי אפשר – לפחות מסכת משניות אחת עם פירוש.
- באם לא מתאפשר הנ"ל - ניתן לשמוע בטלפון או בשידור סיום מסכת מחבר, או ממי שמרגיש אליו קירוב הדעת והשתתפות בשמחתו, ולייחד לשם כך מאכל שיחשב כחלק מסעודת המצווה שלו.
- לשמוע סיום בשידור חי ולייחד מאכל כנ"ל (ניתן לצפות בסיום ע"י מכון הלכה חב"ד באמצעות מערכת "זום" בקישור: bit.ly/zoomhalacha).

ביעור חמץ

- מי שאינו יכול לצאת לשרוף את החמץ של בדיקת חמץ, אם קיימת אפשרות מעשית וחוקית לשרוף (בזהירות הנדרשת), כגון: בחצר, במרפסת, או על הגז בתוך סיר של חמץ וכדו' כמו בשריפת חלה, יכול לעשות כן.
- אמנם מי שחושש או שאינו יכול לעשות כן, ישליך את החמץ לבית הכיסא, ו/או יפגום את החמץ ע"י אקונומיקה וכיו"ב, העיקר שלא יהיה ראוי למאכל כלב ושלא תהיה אפשרות להשתמש בו בשום אופן.
- במקרה שמשליכים לבית הכיסא, ראוי להכניסו לשם, לצאת ליטול ידיים ולומר נוסח הביטול וה"יהי רצון", ואז להוריד את המים, ו/או לפגם את החמץ כנ"ל.

הכנות לליל הסדר

יש להכין מבעוד יום את כל הדרוש לליל הסדר, על מנת שניתן יהיה להתחיל בשידור הקערה מיד אחרי תפילת ערבית, אותה יש להתפלל מיד עם צאת הכוכבים – בכדי להימנע מעייפות, בייחוד של הילדים.

ובכלל זה:

- צליית הזרוע, למנהגנו - גרון עוף, אמנם אם אין ברשותו, ניתן לקחת חלק אחר של עוף, ובכל מקרה להסיר ממנו את רוב הבשר שעליו.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה" / מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

ת.ד. 14 קרית מלאכי | טל' 02-3011770 | לשכת ההלכה 055-7081737 | office@smslarav.co.il

- בישול הביצה.
- הכנת החרוסת: אגוזים, תפוחים, אגסים, ואם חסר אחד או יותר ממינים אלו, ניתן להכין בצורה אחרת.
- מי מלח.
- שטיפת וייבוש החסה.
- בדיקת המצות שלא יהיה בהם כפולות ונפוחות.
- הכנת ה"כזיתים", [מצה - 30 גרם, מרור - 20 גרם]. חולים ומבוגרים שקשה עליהם אכילת שיעור מצב הנ"ל, יכולים לצאת י"ח גם ב-20 גרם, ויכולים לאכול כזית אחד ל"מוציא מצה".
- הכנת החזרת.
- הכנת כוסות בשיעור – לדי' כוסות (86 סמ"ק ויש מהדרים 120 סמ"ק).
- הכנת הקערה, השולחן והמקומות להסיבה.

הדגשים לסדר התפילות למתפלל ביחיד בחג הפסח

- מנהגנו לומר הלל בליל א' של פסח בארץ ישראל ובחו"ל גם בליל ב' וגם אדם שמתפלל ביחיד יאמר את ההלל עם ברכה בתחילה ובסוף.
- אמירת 'מוריד הטל' - במצב שמתפללים ביחידות, אך אין ציבור שמתפללים באותה עיר, הרי שיש להתחיל לומר "מוריד הטל" בתפילת מוסף של יו"ט ראשון, ומה טוב להכריז על כך בקול לפני תפילת המוסף.
- אמנם, מי ששכח ואמר "מוריד הגשם" במוסף, כל עוד לא שמע הכרזה בציבור, אינו חוזר ומתפלל מוסף, אלא רק אם שכח מתפילת מנחה ואילך.
- תפילת טל - ניתן לומר אחרי תפילת מוסף, את הפיוט "טל תן" (עד "תפק לה רצון בטל"), וכן "לברכה ולא לקללה" וכו'.

סמס לרב / קו לרב / סדרת "הלכה למעשה" / עלון "שונה הלכות" / אתר "הגוגל של ההלכה"
מדריכים הלכתיים / מרכז טהרת המשפחה / ימי עיון / קורסים הלכתיים / הכשרת רבנים

תזכורות לערב פסח

חצות	סוף זמן ביעור חמץ	סוף זמן אכילת חמץ
12:41	11:37	10:33

☐ בישול הביצה.	☐ שחרית – מקדימים קצת, ואין אומרים מזמור לתודה.
☐ הכנת החרוסת (אגוזים, תפוחים, אגסים).	☐ תענית בכורים – סיום מסכת (גם כשאין אפשרות לשמוע - אין לצום!).
☐ מי מלח.	☐ נמנעים מאכילת מצה, מרור, ומרכיבי החרוסת (תפוחים, אגסים, אגוזים).
☐ שטיפת וייבוש החסה.	☐ מכירת חמץ לפני סוף זמן אכילת חמץ.
☐ בדיקת המצות שלא יהיה בהם כפולות ונפוחות.	☐ טבילת כלים והגעלת כלים (הגעלה עד סוף זמן שריפת חמץ).
☐ הכנת ה"כזיתים", [מצה - 30 גרם, מרור - 20 גרם]. (לחולים ולמבוגרים שקשה לאכול שיעור מצה ב30 גרם, אפשר גם 20 גרם, ויכולים לאכול כזית מצה אחת בהמוציא מצה')	☐ ניקוי השיניים, פלטות שיניים, שיניים תותבות, ומקום האכילה.
☐ הכנת החזרת.	☐ ניקוי השואב אבק, המטאטא, מכונית, מחסן לפני סוף זמן ביעור חמץ.
☐ הכנת כוסות בשיעור – לד' כוסות (86 סמ"ק ויש מהדרים 120 סמ"ק)	☐ בדיקת הכיסים מחמץ.
☐ הכנת הקערה, השולחן והמקומות להסיבה.	☐ שריפת חמץ והלולב. כשלא ניתן לבצע שריפה יש לפגום את החמץ בחומר חריף כאקונומיקה ולומר את נוסח הביעור.
☐ הכנת קליות ואגוזים, הגדות לילדים.	☐ תספורת וגזיזת ציפורניים לפני חצות. בדיעבד - גזיזת ציפורניים בלבד אפשר אחרי חצות.
☐ הנחת כלים יקרים ויפים בשולחן.	☐ הכנת בגדי החג: גיהוץ, הסרת תוויות ומדבקות, כפתורי רזרבה, צחצוח נעליים, עשיית ציצית וכו'.
☐ הארכת שעון שבת.	☐ איסור עשיית מלאכה אחר חצות.
☐ הכנת נרות השבת והחג (יש להכין נרות שידלקו עד לאחר שולחן עורך).	☐ רחיצה לכבוד הרגל.
☐ מנוחת הילדים והמבוגרים.	☐ צליית הזרוע (גרון עוף שהוסר ממנו רוב הבשר שעליו).
☐ אין לאכול קטניות ומוצרים תעשייתיים החל מסוף זמן אכילת חמץ.	
☐ הדלקת נרות – מברכים "של יו"ט" ו"שהחיינו".	
☐ לאחר מנחה (לפני השקיעה) – סדר קרבן פסח.	

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד